

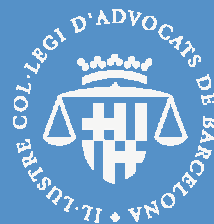

La Mediació Familiar

Com a mètode alternatiu de resolució de conflictes dins o fora del
procés judicial i la INTERVENCIÓ DEL MENOR en els conflictes
transfronterers

Autor:
Lydia Jardí Ortiz

MENCIÓ ESPECIAL DEL MASTER EN MEDIACIÓ FAMILIAR
2013-2014

Barcelona 2013-2014

Edita: Biblioteca de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona.
Mallorca 283, 08037 Barcelona
<http://www.icab.cat> e-mail: biblioteca@icab.cat

Primera edició, 2014
www.icab.cat

DL B 25980-2014

Aquest text està subjecte a una llicència **Reconeixement – No Comercial (by-nc)**: Es permet la generació d'obres derivades sempre que no se'n faci un ús comercial. Tampoc es pot utilitzar l'obra original amb finalitats comercials.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/deed.cat>

ÍNDEX

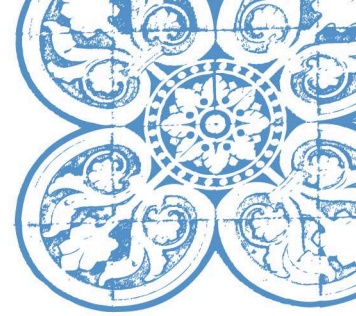
I. Introducció	4
II. Característiques de la mediació	7
III. ¿Primera opció per a la resolució dels conflictes.....	9
IV. La Mediació a la Unió Europea	10
V. L'empowerment i el reconeixement	11
VI. Desjudialització dels conflictes. Noves alternatives en la separació i el divorci.....	14
VII. La Mediació com a eina d'ajut en els segretament parentals i restitucions internacionals de menor	16
VIII. Bibliografia i webs d'interès	25

Posem d'esquena als menors en els conflictes familiars?

Volen fugir... o els fem fugir?

Tenen dret a intervenir?

-I-

Introducció

La Mediació no ha de ser vist com una amenaça a la professió d'advocada/t, sinó com una eina d'ajut per a resoldre conflictes que el Jutge no resol, sinó que imposa una solució, que sovint no deixa contenta a cap de les dues parts.

La Mediació no és guanyar-perdre, sinó guanyar-guanyar ja que ambdues parts intenten arribar a la millor solució per a ells mateixos. Es a dir, a la millor solució per a ells, segons la seva forma de ser i actuar perquè el acord tingui permanència en el temps.

La Mediació pot ser intrajudicial i extrajudicial. Hi ha conflictes que no entren ni entraran mai en un context judicial, especialment els de l'àmbit familiar i empresarial-familiar, a pesar de estar malmeses les relacions. En aquests casos, el conflicte es resol extrajudicialment i la Mediació esdevé eina eficaç per quant amb l'ajut d'un tercer (Mediador) es posen sobre la taula temes que mai s'han pogut o volgut tocar i que son el nucli del problema.

Per un altre costat, quan el conflicte està judicialitzat, també pot haver una intervenció que agilitzi i resolgui el conflicte. Es tracta d'una Mediació intrajudicial, on en un determinat moment del procés, es treu el conflicte del Jutjat perquè les parts, amb la direcció del mediador, puguin seure, parlar del conflicte i trobar solucions per a elles mateixes. Es tracta de unes sessions àgils, que en general no van més enllà de sis, per no ralentitzar el procés judicial. En aquest camí cap a la solució mediada, les parts igualment poden continuar estant assessorades per les seves advocades i advocats, que seran qui, un cop finalitzada la Mediació, continuaran el procediment, amb un canvi substancial si s'ha produït un acord, i si no s'ha produït, continuarà igual al moment anterior al intent de Mediació, perquè no sempre tots els casos son mediables, ni totes les persones tampoc.

Actualment augmenten els conflictes familiars degut al model global social que s'ha instal·lat al món sencer. Cada vegada es formen més grups de gent que de forma ordinària s'interrelaciona lliurement i tenen interessos comuns.

En el segment de les relacions personals, la interculturalitat ha fet que hi hagi un intercanvi de persones que volen treballar en altres països i continents. Els uns buscant aliments, altres qualitat de vida, altres, fugint de la crisi, altres tranquil·litat i *non estrès* o sol i platges... en definitiva, cadascú té les seves motivacions per fer un canvi de ciutat, país o continent, i amb ells s'emporta totes les seves pertinences, materials i emocionals.

La falta de enteniment de les diferents costums fa que es generin conflictes que solen anar *in crescendo* i acaben als Tribunals.

No cal dir, que com una pertinença es disposa dels fills per anar i venir, sense preguntar ni consultar-los, prenent decisions unilaterals de ruptura familiar i posant “terra per mig” per començar una nova vida, moltes vegades partint de zero i força lluny, per oblidar una vida anterior . Aquesta conducta comporta que s'està fent un il·lícit, ja que es tracta de un segrestament parental.

En aquest context familiar on les relacions es degraden totalment, si es judicialitza el conflicte i es duu a terme tot el procés íntegrament dins l'àmbit jurídic, s'entra en una guerra on els perjudicats sempre son els menors. I és precisament aquí on la Mediació esdevé una eina eficaç, mitjançant les tècniques adequades, per fer que les dues parts s'asseguin i puguin parlar i arribar a una solució per a ells mateixos, que els hi sigui vàlida en el present i futur i sense necessitat de fer una restitució forçosa, en aplicació de la llei.

-II-

Característiques de la mediació

La mediació, en general, es conforma a través de quatre característiques identificatives bàsiques: voluntarietat, confidencialitat, imparcialitat i neutralitat.

La voluntarietat

Aquesta característica afecta tant a les parts com al mediador i està latent al llarg de tot el procés. Sense la voluntat de les parts la mediació no és possible. Aquesta voluntat ha de donar-se des de l'inici de la mediació fins al final. Això significa que, lliurement, en qualsevol moment, les parts, si ho desitgen, poden desistir de continuar la mediació. Igualment, el mediador pot donar per acabada la mediació si les circumstàncies concretes del cas ho fan aconsellable, com podria ser, detectar que hi ha maltractaments, en aquest cas, no es possible la mediació.

La confidencialitat

El contingut de les sessions i la informació que hagi pogut sorgir al decurs de la mediació queda reservada entre les parts i el mediador. En principi, l'únic que pot transcendir de la mediació és el seu resultat, és a dir l'acord o el no-acord.

La Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, estableix que totes les persones que intervenen en el procediment de mediació tenen l'obligació de no revelar les informacions que coneguin a conseqüència d'aquesta mediació. El deure de confidencialitat l'han de mantenir tant la persona mediadora

com les parts. Aquest deure, solament queda exceptuat per motius estadístics o si el mediador detecta l'existència "d'una amenaça per a la vida o la integritat física o psíquica d'una persona o de fets delictius perseguibles d'ofici".

La imparcialitat

És una característica relativa a la persona mediadora i al desenvolupament del procés de mediació. La persona mediadora realitza la seva tasca propiciant el màxim equilibri possible entre les parts, sense decantar-se per cap d'elles, sinó afavorint i potenciant la participació de les dues parts per igual.

La neutralitat

Fa referència a la no-ingerència del mediador respecte als acords finals, en el sentit que el resultat de la mediació ha de ser, totalment fruit del treball i de la col·laboració de les parts. El punt de vista del mediador no ha de condicionar en cap sentit el contingut dels acords finals, que les parts han de viure i sentir com a totalment propis.

-III-

La mediació com a primera opció per a la resolució dels conflictes contenciosos

La mediació —com a mètode de gestió de conflictes voluntari i confidencial— pretén evitar l'obertura de processos judicials de caràcter contenciós, posar fi als ja iniciats o reduir l'abast de les conseqüències que se'n puguin derivar.

Acudint a la mediació es guanya en temps de resposta respecte al procés judicial, alhora que es redueixen els costos econòmics que suposa judicialitzar el conflicte.

En la mediació no hi ha guanyadors ni perdedors, sinó que les parts arriben a un acord dialogat. Segons les darreres dades, les mediacions que finalitzen amb un acord de les dues parts ascendeixen a un 50 % tant en l'àmbit familiar com en l'àmbit civil.

-IV-

La mediació a la Unió Europea

La mediació no s'ha desenvolupat per igual entre els països membres. Dins de la Unió Europea hi ha estats d'arrelada tradició mediatora basada essencialment en l'autoregulació, com ara Holanda, on l'Administració i els professionals de la justícia són conscients dels avantatges que la mediació ofereix. D'altra banda, l'augment de la litigiositat en altres països amb una tradició jurídica molt semblant a la nostra, com per exemple Itàlia, ha fet que s'hagi apostat fortament per la mediació, fins al punt que hagi esdevingut obligatòria en la resolució d'alguns conflictes.

-V-

La revalorització (*empowerment*) i reconeixement

En paraules de Folger y Busch (1996) "La mediació es basa en certes premisses, que recauen tant sobre els afectes com sobre la dinàmica d'aquesta intervenció. Una de les premisses és que els processos com la mediació, poden tenir efectes transformadors molt valuosos per les parts i per la societat en general [...]. El procés pot enfortir la capacitat de les persones per prendre decisions per sí mateixes, així per comprendre i tenir en compte la perspectiva dels altres [...] La mediació només pot tenir aquests afectes transformadors en la mesura en que els mediadors desenvolupin una disposició i una pràctica habitual, que els porti a que se centrin en les oportunitats que sorgeixen durant el procés de *empowerment* i reconeixement recíproc dels participants".

Revaloritzar és potenciar el protagonisme de persones o grups com a aspecte essencial per afrontar un conflicte i s'arriba al reconeixement quan les parts en disputa són capaces de reconèixer i mostrar-se mútuament sensibles, a les situacions i a les qualitats humanes comuns de l'altre. El reconeixement implica acceptació de l'existència de l'altre. Es pot reconèixer en el pensament, reconèixer verbalment i reconèixer amb els actes. En la mediació el reconeixement s'ha de fer explícit. Sense reconeixement no es pot assolir la reconciliació entre els antagonistes de que ens parla Lederach (1998).

El mediador revaloritza a les parts ajudant-les a:

- Assolir una comprensió més clara comparada amb la situació anterior del que importa i el que no, i veure si el que importa és realment essencial.
- Comprendre quins són els seus objectius i interessos i reconsiderar la seva importància.

- Prendre consciència de les alternatives que pot garantir-li total o parcialment l'obtenció de les seves metes, i del seu control sobre aquestes alternatives.
- Comprendre que existeixen decisions sobre el que ha de fer, i que ell exerceix cert control sobre aquestes decisions.
- Comprendre que pot escollir si continuarà en la mediació o si l'abandonarà, acceptarà o rebutjarà el consell jurídic o qualsevol altre, si acceptarà o rebutjarà una possible solució.
- Comprendre que al marge de les restriccions externes, sempre se li ofereix alguna alternativa i el control sobre les mateixes és seu.
- Augmentar i millorar les pròpies habilitats en la resolució de conflictes.
- Aprendre a escoltar, millorar la comunicació, organitzar qüestions, presentar arguments, utilitzar tècniques per a la creativitat, avaluar solucions alternatives.
- Prendre consciència dels recursos que es posseeix; Prendre consciència de que la capacitat de comunicació i persuasió pot redistribuir els seus recursos de manera que tinguin més amplificació. Els seus recursos són suficients per assolir una solució que anteriorment no va contemplar.
- Reflexionar, deliberar i adoptar decisions sobre el que farà en les discussions de la mediació, i mirar la possibilitat d'acordar i la manera de fer-ho o dels següents passos que farà.
- Avaluar plenament les qualitats i les debilitats dels seus propis arguments i de l'altre part, els avantatges, els desavantatges de les possibles solucions i alternatives que exclouen l'enteniment i adoptar decisions a la llum d'aquestes avaluacions.

-VI-

Desjudicialització dels conflictes. La mediació intrajudicial

El creixent augment dels conflictes familiars judicialitzats i les reiterades demandes que enfronten indefinidament a les ex parelles quan tenen fills menors fa que s'hagin buscat alternatives que puguin resoldre els conflictes amb una durada més enllà del dia que és ferma la Sentència.

La solució ha vingut de la mà de la Mediació, com una solució intrajudicial després de que l'advocada o advocat hagi presentat la demanda.

En els processos complexos, qui decideix en les resolucions és el jutge : la guarda i la cura dels fills, l'habitatge, els aliments, etc., és el jutge qui ho determina finalment emparant-se en les lleis i des de una perspectiva totalment jurídica. En canvi en la mediació, es miren i veuen tots els interessos dins de la

parella, cosa que des de el Jutjat no es veu tot el conflicte sencer, i son les pròpies parts les que troben solució al seu conflicte.

En un mutu acord les parts han anat a un o dos advocats i després de valorar quines son les seves postures, decideixen subscriure i signar un document amb els acords que presentaran al jutjat.

En la mediació, aquests acords l'han fet acompanyats per un expert. El mediador no es un negociador, i no diu a les parts el que han de fer, sinó que els acompanya.

De fet en Família és important quan hi ha un procediment obert, que des de el Jutjat derivin a les parts a la sessió informativa de Mediació perquè se'ls hi farà veure quins son els veritables interessos. Sovint no els veuen encara que creuen que sí, i a més ambdues parts creuen que tenen tota la raó.

El jutge o la jutgessa no deixarà que les parts expliquin perquè han passat determinades coses sinó tenen un contingut estrictament jurídic i per tant no podran explicar perquè ha succeït. Les qüestions emocionals no tindran cabuda als tribunals, sinó les estrictament jurídiques. Quan arriben als jutjats les persones estan molt enfrontades i emocionalment bastant malmeses, i amb sentiments molt latents.

La mediació no es un lloc de teràpia, sinó que es un espai on es duran a terme unes sessions àgils, perquè quan tornin al procés, surtin dels tribunals de la manera més pacífica possible. El tribunal, podríem dir, que "delega" o deixa aquest espai perquè, amb ajuda del mediador puguin consensuar per ells mateixos les mesures que portaran a terme en el futur. Mediar és gestionar la comunicació i si les persones tenen la capacitat de anar tirant endavant, es perfecta, Ara, quan sorgeixen problemes que no deixen avançar per la rancúnia, en aquest cas, no seria objecta de mediació sinó de teràpia i aleshores s'ha de deixar la Mediació.

Un altre qüestió important és que en la Mediació es totalment confidencial, en canvi en el jutjat és absolutament públic i el que valdrà es el que es pugui demostrar i allò serà eina bàsica i en el que el jutge es basarà per dictar la resolució.

Una de les possibilitats de la mediació és que les coses es vegin en la mateixa direcció, en canvi de vegades només és necessari arribar a acords parcials. Sovint, les parts arriben a Mediació sense mirar-se a la cara que no De vegades veiem que entre ells encara que no hagin arribat a cap acord, entre ells hi ha un reconeixement que fa que puguin, al menys, mirar-se a la cara per parla

-VII-

Segrestament i Restitució Internacional de Menors: l'aportació de la Mediació i l'intervenció del menor

En un món globalitzat on les persones circulem d'un país a un altre per plaer, per estudis o a la recerca de treball, es produeixen intercanvis i relacions comercials, culturals i personals que en ocasions culminen amb la ruptura de relacions. És en aquest marc on els conflictes, i especialment els familiars, poden ser molt dolorosos per a les persones i la l'aplicació de les tècniques de Mediació poden ser i son molt útils per restablir, en certa manera, les relacions familiars o de filiació, deixant al marge o apaivagant els conflictes anteriors de parella, en benefici dels menors. Sovint aquest problemes es plantegen a països llatins on les distàncies per sí soles, ja son un gran problema.

L'Article 7 c) i l'Article 10 del Conveni sobre els aspectes Civils de la Convenció de l'Haia (octubre 1980) sosté que l'Autoritat Central de l'Estat on es trobi el menor adoptarà o farà que s'adoptin “totes les mesures adequades tendents a aconseguir la Restitució Voluntària del Menor o facilitar una solució amigable”.

Segons **Liliana Omegna i Silvina Muñoz**¹, Mediadores especialitzades en Família, del Centre Judicial de Mediació de Còrdova, Argentina, “la Restitució Internacional d'un menor té lloc quan un dels progenitors, persona, institució o un altre organisme, trasllada o reté a un menor a un altre país, diferent al de la seva residència habitual, de forma il·lícita, vulnerant els drets de custòdia o visites, atribuïts a l'altre progenitor, persona, institució o organisme.

Es dedueix, doncs, que existeix un progenitor o responsable “segrestador”, un progenitor o responsable “perjudicat”, i fonamentalment un o diversos menors altament afectats. Així també, es posa de manifest que, més enllà de les causes que van donar origen a l'il·lícit, estem en presència d'una Família en crisi, incomunicada i estripada.

Hi ha àmplia i abundant bibliografia referent a l'abordatge jurídic d'aquesta situació, començant pel Conveni sobre els Aspectes Civils del Segrestament Internacional de Menors de l'Haia de l'any 1980, amb tots els seus Projectes, Guies, Reunions Especials, entre uns altres. Però especialment tindrem en compte la Cinquena Guia de Bones Pràctiques en virtut del Conveni de l'Haia.

A Llatinoamèrica, a partir de 1980 s'ha desenvolupat a la regió un "Dret Internacional sobre la Infantesa" representat en la signatura de quatre Convencions Interamericanas (Adopció de Menors, Restitució Internacional de Menors, Obligacions Alimentàries i Tràfic Internacional de Menors), subscrietes en el marc

¹ Liliana Omegna i Silvina Muñoz. *Preservant la qualitat de vida*. Ed. Còrdova, Argentina.

de la III, la IV i la V Conferència Especialitzada Interamericana sobre Dret Internacional Privat (CIDIP), realitzades en La Pau, Montevideo i Mèxic.

Aquesta normativa de Dret Internacional, ve a constituir un nou corrent de codificació en la matèria, la que li va donant la característica d'autonomia, sorgint noves solucions sobre Restitució Internacional de Menors i la possible aplicació de la Mediació Internacional en l'àmbit regional americà.

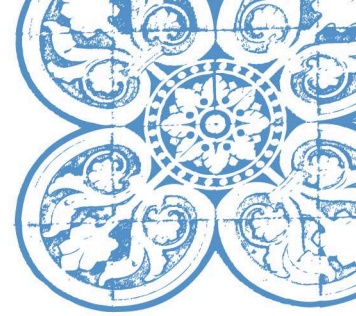
Amb la incorporació de la Convenció sobre els Drets del Nen, agregada a la Constitució de la Nació Argentina, amb jerarquia superior a les lleis, que té com a antecedents importants tractats internacionals, assistim a la universalització dels drets de la infància. S'anuncia una perspectiva nova per als nens, com a resultat d'una llarga evolució en les relacions entre el nen, la família i la societat. Constitueix la primera oportunitat que es contempla el dret del menor a ser escoltat i ser reconegut com a subjecte de drets.

Un pas important aconseguit, és haver plasmat en les reglamentacions vigents, la complexa realitat actual que viuen les famílies en aquest món globalitzat, impactant de manera positiva, en el canvi de la Doctrina jurídica cap a la protecció integral dels drets del Nen, on l'hi tracta com a Subjecte de Dret, brindant-los resguards jurídics, a diferència de com l'hi feia anteriorment quan era interpretat com a Objecte de Dret.

És en aquesta situació en la qual es presenta a la **Mediació Familiar** com una eina summament eficaç i complementària al procés en general que porta el Jutge, a l'hora de col·laborar per aconseguir fer efectius els Drets del Nen, en un context altament conflictiu com el qual sorgeix en una situació de Restitució Internacional de Menors.

Normalment, és en el si familiar on s'alberguen, creen i desenvolupen els sentiments més bàsics de les persones. Quan apareix l'etapa conflictiva per als protagonistes d'aquest esquema familiar, les emocions que es presenten són molt intenses i obstaculitzen la capacitat racional. Mitjançant la Mediació, podem emprar eines o estratègies d'enfrontament constructiu i productiu del conflicte, preservant la qualitat de vida i fent un pas més encara, quan el conflicte ha escalat tant en la vida familiar que unilateralment s'ha pres la decisió de canviar, no momes de país sinó fins i tot de continent, fins a arribar a la situació, que un progenitor decideix prendre mesures extremes.

L'estratègia d'aconseguir solucions amistoses, té l'avantatge d'aprofitar la intrínseca característica de ser mes sustentables en el temps, ja que és més probable que les parts que s'adhereixen respecten més lo acordat, no per imposició, sinó per el consens establert en el procés de Mediació. També s'ha constatat que les posteriors relacions s'estableixen en un marc menys conflictiu especialment per a l'exercici de la guarda i el contacte del menor amb ambdós progenitors, i per tant són millores quantitativa i qualitativament a favor del interès superior del menor.

La importància de la Mediació Familiar en la Restitució Voluntària

La Restitució Voluntària suggerida en la Convenció, és la clau per aconseguir la disminució dels nocius danys cap als menors que es troben en tan desagradable situació.

Per altre costat s'afegeix rapidesa en el procés ja que permet una restitució immediata al Estat de la residència habitual del menor, o be arribar a uns acords satisfactoris sobre el dret de relació que s'exercirà a partir d'aquell moment, ja que la Mediació Familiar és una excel·lent manera d'aconseguir que les parts puguin seure i dialogar per una Restitució Voluntària.

És important destacar, que l'escenari de treball de la Mediació en aquests casos és en col·laboració de manera Complementària i Simultània amb l'Autoritat Central o amb el Jutge de l'estat requerit.

La Mediació Familiar és una eina més que provada internacionalment en la satisfacció de les necessitats autèntiques de les parts en les seves disputes, especialment tenint en compte que tots els involucrats seguiran estant lligats fortament després del Procés.

A causa de la flexibilitat de la Mediació, del seu informalisme i de la seva consensualitat, pot desplegar TOTES les dimensions del problema que les parts afronten. Com que no està limitada per categories legals o normes, contribueix a reformular una disputa com un problema mutu. Així mateix, els Mediadors tenen habilitats per tractar els problemes de desequilibri de poder, reduint la maniobra estratègica per tal que no desbordi a qui el pateix. Com a resultat d'aquests trets diferents, la Mediació facilita la resolució de problemes mitjançant la col·laboració i la integració.

A més permet la discussió simultània de consideracions jurídiques i no jurídiques, així com també la participació informal de persones (tercers) que podrien no tenir una legitimació estrictament jurídica en el cas. Per exemple si ambdues parts estan d'acord i es considera adequat i factible, incloure discussions amb els avis materns i/o paterns, els qui no tindrien legitimació en els processos judicials, i que podrien agregar-li garanties al compliment del acord.

Folberg & Taylor, defineixen la Mediació com el "procés que promou l'increment del poder que cada participant té, amb la finalitat d'afrontar les seves responsabilitats en la presa de decisions que afectaran la seva vida".

No es tracta d'aconseguir un espai terapèutic, ni personal ni familiar. Es tracta d'intentar, en aquesta part del camí que transita amb nosaltres aquesta Família, que s'actui conforme a Dret, protegint als nens, però pensant en el que passarà "el dia després" de la Fallada, de l'Acord o del No Acord, amb aquestes persones que seguiran sent família mes allà dels dies.

La Mediació llavors, com a eina és d'innegable valor estratègic. Cuida l'espai d'interrelació entre les parts, que han estat Família i que ho seguiran sent després del procés, sense importar la forma en què acabi. Donades les seves condicions específiques (Neutralitat, Confidencialitat, Voluntarietat...) té accés a un tipus

de Comunicació i Negociació entre les parts, que és altament efectiu en els casos en els quals les relacions perduren.

Com a exemple dels avantatges concrets, podem afirmar que:

- Disminueix considerablement la emocionalitat de les parts, en la mesura en que poden comprovar que se li atorga un gran nivell d'importància a la seva agenda d'interessos, amb la finalitat d'aconseguir la major quantitat de satisfacció possible per a totes les parts.
- Ajuda a baixar l'ansietat experimentada per tots els participants, ja que entre altres coses i com a primera mesura, es pot propiciar un contacte personal o virtual entre el menor i el progenitor perjudicat, qui pot tornar a veure i a sentir les condicions en què es troba el menor, sempre cuidant i vetllant les Garanties i Seguretat del procés al costat de l'Autoritat Central o del Jutge.
- Es centra l'atenció en aconseguir una bona Comunicació posterior i una Negociació satisfactòria per a totes les parts, donat l'entrenament dels Mediadors, especialment els que s'especialitzen en Família.

En el cas de la Restitució Internacional de Menors, ha de quedar clar que la tornada del menor no és un tema negociable: així com ho planteja l'Article 1 de la Convenció de l'Haia, ja que no és l'objecte ni del procés en general, ni de la Mediació en particular, el tractament dels problemes de Fons de la qüestió, com pot ser el Dret de Custòdia o Guarda del menor, temes que es tractaran en la jurisdicció de la residència habitual del menor.

Els interessos llavors que es relleven de les parts i es treballen en la Mediació, són els que tenen a veure amb aconseguir la més ràpida i menys conflictiva Restitució Voluntària del menor ja que l'èmfasi no es fa quant a qui té la raó o no, ni a qui gana o perd, sinó a establir una solució pràctica que satisfaci les necessitats úniques de cada participant.

Sens dubta, els motius que van portar al fet que un progenitor fos capaç de cometre un il·lícit, sorgiran com a interès insatisfet a l'hora de plantejar la tornada. Aquests motius poden fer referència a situacions de maltractament físic, emocional, econòmic, consum problemàtic de substàncies, abusos, etc., per això, en aquest punt es fa una excepció. La Convenció de l'Haia contempla excepcions a la necessitat de reintegrar al menor. Aquestes són citades de manera taxativa en l'Article 13 primer paràgraf del seu text que diu: "No obstant el disposat en l'article precedent, l'autoritat judicial o administrativa de l'Estat requerit no està obligada a ordenar la restitució del menor si la persona, institució o un altre organisme que s'oposa a la seva restitució demostra que:

- a) La persona, institució o organisme que s'hagués fet càrrec de la persona del menor no exercia de manera efectiva el dret de custòdia en el moment en què va ser traslladat o retingut o havia consentit o posteriorment acceptat el trasllat o retenció.

b) Existeix un greu risc que la restitució del menor ho exposi a un perill greu físic o psíquic o que de qualsevol altra manera posi al menor en una situació intolerable.”

Així també, l'Article 13 segon paràgraf, fa esment del fet que l'autoritat exhortada pugues també rebutjar la restitució del menor si comprovés que aquest s'oposa a tornar i segons el parer d'aquella, "**l'edat i maduresa del menor justificués tenir en compte la seva opinió**". I aquí torna a tenir importància l'aportació de la Mediació Familiar en aquests casos, en complementarietat a les tasques del Jutge, ja que, tot i existint una excepció, no privaria treballar en Mediació un règim de visita i una quota d'aliments amb característiques que s'adaptin a aquesta situació jurídica particular.

En quant al tractament dels Interessos dels participants, els Mediadors estem capacitats per discriminar en la narrativa de les parts, els diferents tipus d'interessos, per exemple els comuns, els oposats i els divergents: sobre els comuns construïm els fonaments dels Acords, sobre els oposats treballem finament amb les tècniques de mediació més adients, i, amb els divergents enriqueim les possibilitats de les parts. Un error molt comú és confondre els interessos oposats amb els divergents, ja que l'emocionalitat del conflicte fa que les parts s'oposin A TOT el que planteja l'altre actor, sense tenir una escolta activa i sense veure el problema des d'un punt vista neutral. En aquest cas, les possibilitats que ofereix la Mediació, és anar destravant la crisi, aconseguint petits avanços, enfortint i enriquint les pautes acordades.

La participació dels nens en Mediació

Resulta important destacar com l'opinió del menor, adquireix rellevància en el procés, ja que la seva interpretació de la situació pot resultar molt objectiva. És molt important l'aportació que poden fer en els menors. Durant el procés, se li atorga la possibilitat, sempre tenint en compte la seva edat i maduresa evolutiva, d'un espai on pugui ser escoltat, especialment pels seus pares. Es troben en els casos de Mediacions Familiars, amb fills que no entenen el que passa i que, a causa de la situació altament pertorbadora per la qual passen els seus progenitors, que han topat amb la impossibilitat de tenir un espai per pogué preguntar, opinar o ni tan sols per fer saber com se senten referent al que els passa o creuen que els passa.

És notable la reacció dels progenitors quan prenen consciència de com i quant ha disminuït la qualitat de vida dels seus fills en el procés de separació o divorci, no solament per el impacte econòmic de la quota alimentària en la vida quotidiana del menor, sinó en la disminució de la "Quota Emocional" que els pares es veuen en la impossibilitat de lliurar, ja que estan submergits en un conflicte dolorós que els paralitza i desobjectivitza.

Cal citar als menors i procurar que tinguin aquest espai per pogué comunicar-se i pogué descomprimir una situació que els angoixa. Els progenitors han d'escoltar les seves opinions, han de saber com se senten, i què és el que els hi agradaria que decidissin. En definitiva que coneguin com els afecta la conflictiva situació que estan vivint i tenir veu i perquè no, també vot.

Els tenien un sistema familiar amb determinades característiques, que a causa de qüestions particulars, va esdevenir en un altre sistema familiar diferent, però sistema familiar a la fi; seguiran estant units per aquests llaços familiars sense importar quin sigui l'Estat on visquin. Aquesta és la important aportació de la Mediació per a l'Autoritat Central i per als Jutges que coneixen dels processos de Restitució Internacional de Menors.

-VIII-

Bibliografia i pàgines web d'interès:

- Liliana Omegna i Silvina Muñoz. Preservando la calidad de vida. Ed. Córdoba. Argentina
- COBB, S. (1991) "resolución de conflictos: una nueva perspectiva", acta psiquiátrica y psicológica de américa latina, 37 (1), páginas 31-36.
- COBB, S. IJ RIFKIN (1991) "neutrality as a discursive practice: the construction and transformation of narratives in community mediation". *studies in law, politics and society*, 11(páginas 69-91).
- COBB, S. (1995) "La Neutralidad como práctica discursiva. La construcción y transformación de narrativas en la mediación en comunidades. Material bibliográfico del curso "Negociación y resolución de conflictos", Universidad de California, Santa Bárbara, (agosto - septiembre de 1995)
- COBB, S. (1995) Una perspectiva narrativa de la mediación. hacia la materialización de la metáfora de "narración-de-historias" Material bibliográfico del curso "Negociación y resolución de conflictos", Universidad de California, Santa Bárbara, agosto – (septiembre de 1995).
- COBB, S. (1995) Hacia un nuevo discurso para la mediación. Una crítica sobre la neutralidad. Material bibliográfico del curso "Negociación y resolución de conflictos", Universidad de California, Santa Bárbara, (agosto - septiembre de 1995).
- BUSCH R.A.B. (1989) "*Efficiency and protection, or empowerment and recognition? The mediator's role and ethical standards in mediation*", Florida Law Review, 4.
- BUSCH R.A.B. (1989 -90) "*Mediation and adjudication, dispute resolution and ideology: an imaginary conversation*", Journal of Contemporary Issues. 3.
- BUSCH R.A.B. (1992) The dilemmas of mediation practice. A study of ethical dilemmas and policy implications. Instituto Nacional para la Resolución de las Disputas, Washington, D.C.
- BUSH R A B. , FOLGER, JP. (1994) The Promise of Mediation: Responding to Conflict through Empowerment and Recognition. San Francisco, Jossey Bass,
- BUSCH R.A.B. , FOLGER J.P (1996) *La promesa de mediación*. Barcelona: Granica
- BATESON, G. (1976) *Pasos hacia una ecología de la mente*. Buenos Aires, Lohé,
- BATESON, G. (1980) *Espíritu y naturaleza*. Buenos Aires, Amorrortu, 1980.
- BONAFÉ-SCHMITT J.-P. (2000) *La médiation scolaire par les élèves*. Issy-les-Moulineaux: ESF editeur
- FARRÉ S. (2004) *Gestión de conflictos: Taller de Mediación. Un enfoque socioafectivo*. Barcelona. Ariel.
- FISHE, R.; URY, W. i PATTON, B. (1996) *Obtenga el sí. El arte de negociar sin ceder*. Gestión 2000. Barcelona. (primera edición en inglés : 1981)

- FISCHER R.; KOPELMAN E. KUPPER SCHNEIDER A. (1996): *Más allá de Maquiavelo, Herramientas para afrontar conflicto.s* Barcelona :Granica.
- FOLBERG I TAYLOR (1984) *Mediación. Resolución de Conflictos sin litigio*. México:Limusa p
- FOLGER J.P. i S. BERNARD (1984) “ Divorce mediation: When mediation challenge the divorcing parties” *Mediation Quaterly*, 10, pàgines 5.23
- FOLGER J.P, M:S:POOLE i R.K. STUTMAN (1993) *Working through conflict: strategies for relationships, groups and organizations.*, Nueva York : Harper Collins
- FOLGER J.P. i R.A.B. BUSCH (1994) “ Ideology, orientation to conflit and mediation discourse”, en JP:
- FOLGER i T.S. JONES (comps) *New Directions in mediation: communication research and perspectives*. Sage. Newbuyr Park, California.
- FOLGER J.P. I JONES, T: (1997) *Nuevas direcciones en mediación: investigación y perspectivas comunicacionales*. Paidós
- GALTUNG, J (1985) *Sobre la paz*. Barcelona: Fontamara,
- GALTUNG, J (1998) : *Tras la violencia, 3R: reconstrucción, reconciliación, resolución. Afrontando los efectos visibles e invisibles de la guerra y la violencia*. Bilbao: Bakeaz/Gernika-Lumo: Gernika Gogoratuz,
- GALTUNG, J (2003): *Paz por medios pacíficos: paz y conflicto, desarrollo y civilización*. Bilbao: Bakeaz, 2003.
- GALTUNG, J (2003): *Violencia cultural*. Gernika-Lumo: Gernika Gogoratuz, 2003.
- GERGEN, KENNETH (1993): *El movimiento del construccionismo social en la psicología moderna*. *Sistemas Familiares* Año 9 no 2, Buenos Aires, agosto de 1993.
- GERGEN, K (2001): *Social Construction in Context*. London: Sage
- GIMÉNEZ; C: (1997) “ La naturaleza de la mediación intercultural”. *Revista Migraciones*. Instituto Universitario de Migraciones. Universidad Pontificia de Comillas. Madrid
- GIMÉNEZ ROMERO. *Modelos de Mediación y su aplicación en medción intercultural*. MIGRACIONES nº 10 –Diciembre 2001 Universidad Pontificia de Comillas.
- GONZALEZ-CAPITEL, C.Mª. (1999) *Manual de Mediación*. Atelier
- GOTTHEIL J: i SCHIFFRIN, A (1996) *Mediación: una transformación en la cultura*. Paidós
- JUNG, CARL GUSTAV (2005): *Lo Inconsciente*, Buenos Aires: Losada
- KOLB, D. Y otros (1996) *Cunaoi hablar de resultados. Perfiles de mediadores*. Paidós
- LEDERACH, J.P (1996):*Mediación*. Centro de Investigación por la Paz Gernika Gogoratuz. Documento número 8.
- LEDERACH, J.P (1998): *Construyendo la paz: reconciliación sostenible e sociedades divididas*. Bakeaz: Red Gernika,

- MOORE, C. (1995): *El proceso de mediación*. Barcelona. Granica.
- MORIN, E. (1990): *Introducción al pensamiento complejo*, Gedisa, Barcelona,
- MUNNE; MAG-CRAGH (2006) *Los diez principios de la cultura de mediación*. Barcelona: Graó.
- PUNTES S. y MUNNÉ M. (Comp. CENTRE PER LA INOVACIÓ LOCAL DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA) (2005). *Los servicios de Mediación Comunitaria. Propuestas de actuación*. Barcelona: Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona.
- SUARES, M. (1996): *Mediación. Conducción de disputas, comunicación y técnicas*. Barcelona Paidós.
- MOORE, CH. (1996): *El proceso de Mediación*. Buenos Aires, Granica,
- SEARLES H. (1977) : *l'Effort pour rendre L'autre fou*. Gallimart Johan Galtung (1984).
- SIX. JF (1990) *Le Temps des médiateurs*, Seuil.
- SUARES, M. (1996) *Mediación. Conducción de disputas, comunicación y técnicas*. Buenos Aires, Paidós,.
- VON FOERSTER, H. (1991) "*Principios de autoorganización en un contexto socioadministrativo*" en *Las semillas de la cibernética*. Barcelona, Gedisa,
- WATZLAWICK, P. (1993) *Teoría de la comunicación humana*. Barcelona, Herder Novena Edición
- WHITE, M. ,(1994): *Guías para una terapia familiar sistémica*. Barcelona, Gedisa.
- WHITE, M. Y EPSTON, D. (1993): *Medios narrativos para fines Terapéuticos*. Barcelona, Paidós, .

PAGINAS WEB:

[http://www. Gernikagoraturuz.org](http://www.Gernikagoraturuz.org)

[http://www. Llodio.com/bbsmediacio/castella/ehome.htm](http://www.Llodio.com/bbsmediacio/castella/ehome.htm)

<http://www.departements.colgate.edu/peacestudies/links.htm>

<http://www.c-r.org>

<http://www.inter-mediacion.com>

<http://www.mediate.com/ord/>

<http://www.onlineresolution.com/om-protocols.cfm>

<http://www.inter-mediacion.com/mediacionline.htm>